

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

2020 ел, 25 август

г.Казань

КАРАР

№ 730

«Татар халкының милли үзенчәлеген саклау (2020 – 2023 еллар)» Татарстан Республикасы дәүләт программасын раслау турында

Россия Федерациясе Президентының 2012 ел, 19 декабрь, 1666 нчы Указы белән расланган 2025 елга кадәрге чорга Россия Федерациясенә дәүләт милли сәясәт стратегиясе, Россия Федерациясе Хөкүмәтенә «Дәүләт милли сәясәт гамәлгә ашыру» Россия Федерациясе дәүләт программасын раслау турында» 2016 ел, 29 декабрь, 1532 нче карары белән расланган «Дәүләт милли сәясәт гамәлгә ашыру» Россия Федерациясе дәүләт программасы һәм Татарстан Республикасы Президентының «Татарстан Республикасы дәүләт милли сәясәт концепциясен раслау турында» 2008 елның 3 июлендәге ПУ-312 номерлы Указы белән расланган Татарстан Республикасы дәүләт милли сәясәт концепциясе нигезендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты КАРАР БИРӘ:

1. Карарга теркәлгән «Татар халкының милли үзенчәлеген саклау (2020 – 2023 еллар)» Татарстан Республикасы дәүләт программасын (алга таба – Программа) расларга.

2. Татарстан Республикасының Мәдәният министрлыгын Программаның дәүләт заказчысы – яраштыручысы итеп билгеләргә.

3. Татарстан Республикасының Финанс министрлыгына ел саен чираттагы финанс елына Татарстан Республикасы бюджетын формалаштырганда мөмкинлекләрне исәпкә алып һәм Татарстан Республикасы бюджетыннан элге максатларга жиһәрелә торган акча чикләрендә Программа чараларын тормышка ашыруга акча күздә тотарга.

4. Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләренең жирле үзидарә органнарына, ижтимагый оешмаларга һәм берләшмәләргә Программа чараларын тормышка ашыруда катнашуны тәкъдим итәргә.

5. Түбәндәгеләрне үз көчен югалткан дип танырга:

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татар халкының милли үзенчәлеген саклау (2014 – 2022 еллар)» Татарстан Республикасы дәүләт программасын раслау турында» 2013 ел, 21 октябрь, 785 нче карары;

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының аерым карарларына үзгәрешләр кертү турында» 2014 ел, 6 июнь, 381нче карарының 3 пункты;

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татар халкының милли үзенчәлеген саклау (2014 – 2016 еллар)» Татарстан Республикасы дәүләт программасын раслау турында» 2013 ел, 21 октябрь, 785 нче карары белән расланган «Татар халкының милли үзенчәлеген саклау (2014 – 2016 еллар)» Татарстан Республикасы дәүләт программасына үзгәрешләр кертү хакында» 2015 ел, 22 август, 615 нче карары;

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татар халкының милли үзенчәлеген саклау (2014 – 2016 еллар)» Татарстан Республикасы дәүләт программасын раслау турында» 2013 ел, 21 октябрь, 785 нче карарына үзгәрешләр кертү хакында» 2016 ел, 22 декабрь, 975 нче карары;

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татар халкының милли үзенчәлеген саклау (2014 – 2016 еллар)» Татарстан Республикасы дәүләт программасын раслау турында» 2013 ел, 21 октябрь, 785 нче карарына үзгәрешләр кертү хакында» 2017 ел, 6 июль, 461 нче карары;

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татар халкының милли үзенчәлеген саклау (2014 – 2019 еллар)» Татарстан Республикасы дәүләт программасын раслау турында» 2013 ел, 21 октябрь, 785 нче карары белән расланган «Татар халкының милли үзенчәлеген саклау (2014 – 2019 еллар)» Татарстан Республикасы дәүләт программасына үзгәрешләр кертү хакында» 2017 ел, 9 сентябрь, 647 нче карары;

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татар халкының милли үзенчәлеген саклау (2014 – 2019 еллар)» Татарстан Республикасы дәүләт программасын раслау турында» 2013 ел, 21 октябрь, 785 нче карары белән расланган «Татар халкының милли үзенчәлеген саклау (2014 – 2019 еллар)» Татарстан Республикасы дәүләт программасына үзгәрешләр кертү хакында» 2017 ел, 30 ноябрь, 926 нчы карары;

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татар халкының милли үзенчәлеген саклау (2014 – 2019 еллар)» Татарстан Республикасы дәүләт программасын раслау турында» 2013 ел, 21 октябрь, 785 нче карарына үзгәрешләр кертү хакында» 2018 ел, 19 декабрь, 1174 нче карары;

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татар халкының милли үзенчәлеген саклау (2014 – 2021 еллар)» Татарстан Республикасы дәүләт программасын раслау турында» 2013 ел, 21 октябрь, 785 нче карарына үзгәрешләр кертү хакында» 2019 ел, 21 август, 693 нче карары;

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татар халкының милли үзенчәлеген саклау (2014 – 2022 еллар)» Татарстан Республикасы дәүләт программасын раслау турында» 2013 ел, 21 октябрь, 785 нче карары белән расланган «Татар халкының милли үзенчәлеген саклау (2014 – 2022 еллар)» Татарстан Республикасы дәүләт программасына үзгәрешләр кертү хакында» 2019 ел, 9 декабрь, 1123 нче карары;

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татар халкының милли үзенчәлеген саклау (2014 – 2022 еллар)» Татарстан Республикасы дәүләт программасын раслау турында» 2013 ел, 21 октябрь, 785 нче карары белән расланган «Татар халкының милли үзенчәлеген саклау (2014 – 2022 еллар)» Татарстан Республикасы дәүләт программасына 2 нче кушымтага үзгәрешләр кертү хакында» 2020 ел, 27 апрель, 338 нче карары.

6. Бу карарның үтәлешен тикшерүдә тотуны Татарстан Республикасының Мәдәният министрлыгына йөкләргә.

Татарстан Республикасы
Премьер-министры

А.В.Песошин

«Татар халкының милли үзенчәлеген саклау (2020 – 2023 еллар)» Татарстан
Республикасы дәүләт программасы

Программа паспорты

Программа исеме	«2020 – 2023 елларга татар халкының милли үзенчәлеген саклау» Татарстан Республикасы дәүләт программасы (алга таба – Программа)
Программаның дәүләт заказчысы-яраштыручысы	Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы
Программаны төп эшләүчеләр	Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы, «Бөтендөнья татар конгрессы» төбәкара ижтимагый оешмасы, «Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе» дәүләт фәнни бюджет учреждениесе
Программаның максаты	Татарстан Республикасында һәм аннан читтә татар халкының милли үзенчәлеген саклау һәм ныгыту өчен шартлар тудыру
Программаның бурычлары	1. Татарларның тарихи-мәдәни мирасын өйрәнү, саклау һәм популярлаштыру. 2. Татар халкының туган телен, мәдәниятен һәм гореф-гадәтләрен саклап калу һәм үстерү. 3. Интеллектуаль тикшеренү потенциалын ныгыту. 4. Татар мәгълүмат һәм коммуникация инфраструктурасын формалаштыру һәм үстерү
Программаны тормышка ашыру вакытлары	2020 – 2023 еллар
Еллар һәм чыганаclar буенча бүлөп Программаны финанслау күләмнәре	Татарстан Республикасы бюджеты акчасы исәбеннән Программаны финанслау күләме 420 984,87 мең сум тәшкит итә, шул исәптән: 2020 елда – 98 495,57 мең сум; 2021 елда – 109 432,07 мең сум; 2022 елда – 116 935,63 мең сум; 2023 елда – 96 121,60 мең сум.

	<p>Искәрмә: финанслау күләмнәре фараз характерында була һәм аларга, Татарстан Республикасы бюджеты мөмкинлекләрен исәпкә алып, ел саен төзәтмәләр кертелергә тиеш.</p> <p>Программа чараларын тормышка ашыруга чараларны үтәүчеләрнең төп эшчәнлеген финанслауга бүлеп бирелә торган акчаны, бюджеттан тыш акчаны (эшмәкәрләр, иганәчеләр акчасы) һәм муниципаль берәмлекләр бюджетлары акчасын файдалану күздә тотыла</p>
<p>Программаның максатын һәм бурычларын тормышка ашырудан көтелә торган соңгы нәтижеләр (нәтижә-ләрне бәяләү индикаторлары)</p>	<p>Программаны тормышка ашыру 2023 елга түбәндәге күрсәткечләргә ирешергә мөмкинлек бирәчәк:</p> <p>Россия Федерациясә төбәкләренә гомуми санында Программа чараларында катнашкан төбәкләр өлешен 60 процентка кадәр арттырырга;</p> <p>өйрәнелгән, әйләнешкә кертелгән һәм популярлаштырылган татар матди һәм матди булмаган мирас объектлары санын 2020 ел белән чагыштырганда 200 процентка арттырырга (2020 елда – 616 берәмлек, 2023 елда – 1 756 берәмлек);</p> <p>эшкәртелгән һәм музей фондларына тапшырылган археологик артефактлар (Татарстан Республикасынан читтә яшәүче татарларның тарихы һәм мәдәнияте буенча) санын 4 000 берәмлеккә кадәр арттырырга;</p> <p>татар халкының туган телен һәм мәдәниятен өйрәнү буенча эшләнгән уку-методик комплекслар, уку программалары һәм кулланмалары санын 86 берәмлеккә кадәр арттырырга;</p> <p>Россия Федерациясендә татарлар тупланып яши торган торак пунктлары сакланып калган тикшерелгән төбәкләргә 49 процентка кадәр арттырырга;</p> <p>Программа чараларының гомуми санында интеллектуаль потенциалны арттыруга юнәлдерелгән чаралар өлешен 70 процентка кадәр арттырырга;</p> <p>Программа чараларының гомуми санында медиапроектлар форматындагы чаралар өлешен 50 процентка кадәр арттырырга</p>

I. Программаны тормышка ашыру өлкәсенә, шул исәптән ул хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманың гомуми характеристикасы

Татар халкы үзен тарих субъекты дип тоя, бу аның тарихи тәҗрибәсе тупланмасы һәм Россия Федерациясә һәм тулаем дөнья цивилизациясә үсешенә керткән өлешен аңлау белән билгеләнә.

Хәзерге татар дөньясы, урта тарих һәм тел һәм мәдәниятне үстерүгә, мәгарифкә, традицияләргә, гореф-гадәтләргә һәм рухи-әхлакый нигезләргә саклауга омтылыш белән берләшкән кешеләр берләшмәсе буларак глобальләшүне уникальлеккә куркыныч буларак түгел, ә һәр халыкның уникальлеген трансляцияләү

һәм популярлаштыру мөмкинлеге буларак берләшүнең яңа этабын кичерә. Гамәлдәге программаны тормышка ашыру чорында татарларның динамик рәвештә үсә торган жәмгыять булуы ачыкланды. Хәзерге заманның социаль-икътисади, технологик һәм гуманитар процессларында этнокультура үзенчәлеген саклап калганда фән һәм жәмгыятьнең заманча казанышларын куллануга югары ориентлашу аларның доминант сыйфатларына әверелде.

Социологик тикшеренүләр хәзерге татарлар өчен этник тәңгәллекнең зур әһәмияткә ия булуын билгелиләр. Аларның төрле төбәкләрдә яшәүче вәкилләренен 85 – 90 проценты өчен үз милләтләренә карау әһәмиятле. Аның ихтыяж булган нигезләре арасында күпчелек өчен татар халкы тарихы, аның традицион мәдәнияте, татар теле һәм дине мөһим.

Милли һөнәри мәдәният белән кызыксыну күзәтелә – рухи кыйммәтләргә һәм тәңгәллекне яңадан торгызуга ярдәм итә торган театр, музыка, сәнгать, архитектура һ.б. Күпчелек татарлар өчен гаиләнең беренче дәрәжәдә мөһимлеге саклана. Нык һәм даими хезмәткә, шулай ук мобиллеккә һәм булдыклылыкка юнәлдерелгән хезмәт этикасы нигезләре саклана.

«Татар халкының милли үзенчәлеген саклау (2014 – 2022 еллар)» дәүләт программасын гамәлгә ашыру чорында Татарстан Республикасы авылларында һәм Россия Федерациясе субъектлары территорияләрендә татарларның рухи-матди мәдәнияте өйрәнелде, аерым алганда, архив материаллары, шулай ук экспедиция чыгулары материаллары тупланды: жирле легендалар, риваятьләр теркәлдә, сакланып калган тарихи-мәдәни мирас объектларын фотога төшерелде, татар халкының миграциясе географиясен чагылдыручы тарихи-административ карталар эшләнде. Алынган нәтижеләр фәнни-популяр басмаларда гомумиләштерелде һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырылды.

Tatarica татар онлайн-энциклопедиясе һәм «Татар иле» электрон мәктәп энциклопедиясе татар дөнъясының казанышлары турында ышанычлы белем чыганагы булып тора. Мәсәлән, «Татар иле» электрон мәктәп энциклопедиясен карау саны елдан ел арта бара, узган ел белән чагыштырганда, 2019 елда гына да 60 проценттан артып киткән.

Германия, Польша, Бөекбритания, Япония, Италия, Төркия, Үзбәкстан, Казахстан архивларындагы татарлар тарихы һәм мәдәнияте буенча 2 меңнән артык яңа документ ачыкланган һәм фәнни әйләнешкә кертелгән, татар халкының матди һәм матди булмаган мәдәни мирасының аерылгысыз өлешен тәшкил итүче күп кенә билгесез фактлар, тарихи вакыйгалар, күренекле шәхесләр турындагы мәгълүматларны ачуы меңнән артык сирәк һәм уникаль документлар сканерлау үткәрелгән. Кайбер очракларда документларның төп нөсхәләре тупланмаларын Татарстан Республикасы архивларына һәм музейларына (Г.Кобе татар жәмгыяте архивы, Корьәннең Токия басмасы) тапшыруга ирешкәннәр.

Шактый күләмдә фәнни мәгълүматлар, археологик артефактлар коллекцияләре алынган, Әстерхан, Түбән Новгород, Рязань, Самара, Саратов, Тобол, Ульяновск өлкәләрендә һәм Ставрополь краенда яңа археология объектлары, шул исәптән Себер ханлыгы башкаласы – Искер шәһәре каберлеге, Калмыкиядә домонгол чорының таш ныгытмасы калдыклары ачыкланган, аларың әһәмияте территориаль, хронологик, вакыйга аспектында Евразия киндәгендә татарларның урыны һәм роле турында

яңа белемнәр алу юлы белән татар халкының тарихи-мәдәни мирасы турында тулы күзаллауны формалаштырудан гыйбарәт.

Тикшеренүләрнең нәтижэләре киң даирә укучылар өчен ачык һәм Программаны тормышка ашыру кысаларында «Золотоордынское обозрение», «Крымское историческое обозрение», «Кряшенское историческое обозрение», «Историческая этнология» фәнни вакытлы журналларда басылып чыккан.

Татарстан Республикасыннан читтә туган телне, татар халкының тарихын һәм мәдәниятен өйрәнүгә үтемлекне тәмин итү һәм алар яшәгән территориядә татарларның этномәдәни үзенчәлеген саклап калуга ярдәм итү буенча эш алып барыла. «Ана теле» татар телен дистанцион укыту проекты гамәлгә ашыру буенча эш дәвам итә, аны кулланучылар саны 20 меңнән артык кешегә житкән. Бу казаныш татар телен өйрәнү белән кызыксыну, татар теленә өйрәтү сервисларының кирәклегенә турында, татар телен өйрәтү буенча конкуренциягә сәләтле программалар һәм технологияләрне гамәлгә кертүнең нәтижәлегенә һәм аны яшә буын татарлары арасында куллануны пропагандалау турында сөйли.

Россия Федерациясә төбәкләреннән һәм чит илләрдән килгән балалар һәм яшьләр белән алып барыла торган эшнен югары нәтижәлегенә, аерым алганда, аларны Татарстан Республикасында урнашкан югары уку йортларында педагогик белгечлекләр буенча белем алу, конкурсларда һәм ижади хезмәттәшлек рәвешләрендә катнашу өчен актив рәвештә җәлеп итү билгеләнә. Моңа республикадан читтә яшәүче татарлар белән җайга салынган ныклы укыту-методик элементләр дә ярдәм итә.

Бөтендөнья татар яшьләре форумы, Татар теле һәм әдәбияты буенча халыкара олимпиада, Бөтенроссия татар теле укытучылары съезды, «Милли тормыш һәм дин» Бөтенроссия татар дин эшелләренен форумы, Бөтенроссия татар авыллары эшмәкәрләре җыены, «Татар кызы» бөтенроссия бәйрәме, «Пар канатлар» Бөтенроссия татар гаиләләре слеты кебек чаралар уздыру рухи-әхлакый традицияләрне ныгыту һәм трансляцияләү, татар теле һәм мәдәниятенә кызыксыну формалаштыру буенча системалы эш алып баруға ярдәм итте.

«Сабантуй» татар халык бәйрәмен уздыру да зур әһәмияткә ия. «Сабантуй» бәйрәмен федераль һәм Бөтенроссия дәрәжәләрендә уздыру төбәкләрнең мәдәни тормышында көтелгән вакыйгага гына түгел, ә татар халкының гореф-гадәтләрен, традицияләрен трансляцияләү һәм популярлаштыру, шулай ук халыкара һәм төбәкара мәдәни һәм икътисади элементләрне җайга салу каналына әйләнә.

Шул ук вакытта, тормышка ашырыла торган чараларның һәм аларның нәтижәләренен актуальлеген танып, татар халкының үзенчәлеген саклап калуға, хәзерге заман шартларында татар дөнәясының нигезләрен ныгытырга мөмкинлек бирәчәк исәпкә алынган куркынычлар да бар:

массакуләм мәдәнияткә, дөнәя телләренә өстенлек бирелгән шартларда телләр ассимиляциясә куркынычы;

республикадан читтә мәдәни яктан үз-үзенә күрсәтү мөмкинлекләре чикләнү; мәдәни глобальләшү – көндәлек тормышны унификацияләү, традицион әхлакый ориентирларның югала баруы һәм милли үзенчәлекне югалту;

этногенез, лингвистика өлкәсендә һәм татар һәм татар мәдәниятен формалаштыру тарихы белән бәйлә башка юнәлешләрдә псевдофәнни теорияләрне киң тарату, бу мәгариф, мәдәни-агарту чараларының житмәве һәм татарларның

тарихи-мәдәни мирасы глобаль мәгълүмат киңлегендә репрезентативлык һәм татар дөнъясының хәзерге торышы чагылышы белән тыгыз бәйләнгән;

татар халкының мәдәни потенциалын үстерүгә юнәлдерелгән чаралар үткәргәндә дәүләт, фәнни, ижтимагый, мәдәни-ижади һәм башка структураларның үзара килешеп эшләмәве;

татар яшьләре белән эшләүдә системалылык, аларның потенциалын куллану механизмнарының эшләнеп бетмәве.

Программа үзен татарлар дип аңлаган һәм аларга катнашы булган кешеләреннән уртак мәнфәгатьләрендә, милләтара һәм конфессияара тынычлыкны һәм татулыкны саклап калу өчен Россия Федерациясә халыкларының тигез хокуклылык принцибына туры китереп эшләнгән. Ул татарларның яшәү урынына, татар телен белү дәрәжәсенә, мөлкәти һәм вазыйфай хәленә, нинди конфессияләргә каравына, сәяси карашларына һәм башка шартларга карамастан, татарларның рухи, этномәдәни, сәяси, социаль-икътисади үсешенә юнәлдерелгән.

Программа Россия Федерациясә Конституциясә һәм Татарстан Республикасы Конституциясә, 2025 елга кадәр чорга Россия Федерациясенән дәүләт милли сәясәт стратегиясә, федераль законнар, Россия Федерациясә дәүләт хакимияте органнары һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары арасында шартнамәләр (киләшүләр), Россия Федерациясә субъектлары һәм чит илләр белән Татарстан Республикасы шартнамәләре, Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары нигезләмәләренә нигезләнә, халыкара хокук принципнарын һәм нормаларын исәпкә ала, халыкара хокукның принципнарын һәм нормаларын, шулай ук Россия Федерациясендә һәм чит илләрдә танылган Татарстан Республикасының милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр өлкәсендә сәясәт алып барудагы тәҗрибәсен исәпкә ала.

Программада татар дөнъясының хәзерге торышы һәм үсеш перспективалары чагылыш таба, төп юнәлешләр, бурычлар, аларны тормышка ашыру механизмнары һәм мөмкинлекләре билгеләнә. Программаның алдагы этабын гамәлгә ашыру тәҗрибәсен исәпкә алып, нәтижәлелеген күрсәткән проектлар фән, грант ярдәме, архитектура, кинематография, хореография һәм башка сәнгать төрләрен үстерүгә юнәлдерелгән чаралар белән тулыландырылган.

Татар халкының мәдәниятен, телен, горәф-гадәтләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча чаралар шулай ук Татарстан Республикасының башка дәүләт программаларына да кертелгән: «2014 – 2023 елларга Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру», «2014 – 2022 елларга Татарстан Республикасы дәүләт телләрен һәм Татарстан Республикасында башка телләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү», «2014 – 2022 елларга Татарстан Республикасы мәдәниятен үстерү».

II. Программаның төп максаты, бурычлар һәм максатка ирешү һәм бурычларны хәл итү күрсәткечләре (индикаторлар), көтелгән соңгы нәтижәләрен, аны тормышка ашыру вакыты һәм этапнары тасвирлау

Программаның максаты һәм бурычлары Россия Федерациясә халыкларының мәдәниятләрен һәм телләрен саклау һәм үстерү, аларның рухи бердәмлеген ныгыту,

Россия халыкларының этномәдәни үзенчәлеген саклау, гомумдәүләт мәнфәгатьләрен һәм Россия халыкларының мәнфәгатьләрен яраштыру, чит илләрдә яшәүче ватандашларга ярдәм итү, аларның Россия һәм Татарстан Республикасы белән элемтәләрен үстерүгә булышлык күрсәтү өлешендә Россия Федерациясе Президентының 2012 елның 19 декабрендәге 1666 номерлы Указы белән расланган 2025 елга кадәрге чорга Россия Федерациясе Дәүләт милли сәясәте стратегиясе нигезләмәләренә; 2012 елның 5 – 9 декабрендә узган Бөтендөнья татар конгрессының V съездында хупланган Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәте концепциясе һәм татар халкының этник тәңгәлләген саклау концепциясе нигезләмәләренә туры килә.

Программаның максаты – Татарстан Республикасында һәм аннан читтә татар халкының милли үзенчәлеген саклап калу һәм ныгыту.

Программаның максатына ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү кирәк:

1. Татарларның тарихи-мәдәни мирасын өйрәнү, саклау һәм популярлаштыру.
2. Татар халкының туган телен, мәдәниятен һәм гореф-гадәтләрен саклап калу һәм үстерү.
3. Интеллектуаль, ижади һәм тикшеренү потенциалын ныгыту.
4. Татар мәгълүмат һәм коммуникация инфраструктурасын формалаштыру һәм үстерү.

Программаны тормышка ашыруның гомуми вакыты: 2020 – 2023 еллар.

Программаның нәтижәләгән бәяләү өчен Программаның максатчан индикаторлары һәм аны гамәлгә ашыру нәтижәләгән күрсәткечләре кулланыла.

Программаны тормышка ашыру буенча чаралар планы 1, 2 нче кушымталарда китерелгән.

Программада түбәндәге терминнар кулланыла:

үзенчәлек (милли/этник) – кеше тарафыннан үзен билгеле этник жәмгыять, аның мәдәнияте, символлары, кыйммәтләре, территориясе һәм башка характеристикалары белән тәңгәлләштерү процессы;

татарлар күпләп яши торган урыннар – Россия Федерациясендә халыкның бердәм төркемнәрен барлыкка китереп татар этносы вәкилләре яши торган (кимендә 100 кеше), кагыйдә буларак, үз телен, мәдәниятен, этник үзенчәлеген саклау өчен ижтимагый оешмалары яки башка социаль институтлары булган торак пунктлар;

милли мәдәният – этник жәмгыять эшчәнлегенә нәтижәсендә барлыкка килгән матди, рухи һәм символик кыйммәтләр жыелмасы (төркем дәрәжәсендә дә, индивидуаль дәрәжәләрдә дә), аның төп элементлары булып тел, традицияләр, гореф-гадәтләр һәм социомәдәни мәгълүматны буыннан-буынга тапшыручы башка элементлар тора;

үзенчәлеклек – этник уртаклыкның тотрыклы үзенчәлекләре, аның тормышында, гореф-гадәтләрендә, гореф-гадәтләрендә, телендә, кыйммәтләр юнәлешләрендә, социаль шартларында чагылыш тапкан;

татарлар – үзләрен татар халкынан булуын анлаган яки декларацияләгән затлар.

III. Программаны ресурслар белән тәэмин итү

Программаны тормышка ашыруны финанс ягыннан тәэмин итү дәүләт финанславы нигезендә, шулай ук субсидияләр, грантлар рәвешендә ярдәм күрсәтү механизмнарын кулланып, инвестицияләр, Татарстан Республикасы вәкилләкләренен, шулай ук Бөтендөнья татар конгрессы һәм Татарларның федераль милли-мәдәни автономиясе составына керүче иҗтимагый оешмаларның матди-техник базасын һәм законнар белән тыелмаган башка чараларны жәлеп итеп гамәлгә ашырыла.

Программаны финанслау күләме 420 984,87 мең сум тәшкил итә, шул исәптән Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән – 420 984,87 мең сум:

2020 елда – 98 495,57 мең сум;

2021 елда – 109 432,07 мең сум;

2022 елда – 116 935,63 мең сум;

2023 елда – 96 121,60 мең сум.

Бюджет финанславы күләме фаразланган характерда һәм, Татарстан Республикасы бюджеты мөмкинлекләрен исәпкә алып, ел саен төзәтмәләр кертергә тиеш. Чаралар киселешендә финанслау күләмнәре Программага 1 нче кушымтада китерелгән.

IV. Программаны тормышка ашыру механизмы

Программа чараларын тормышка ашыру барышында Программаның дәүләт заказчысы – Программаның координаторы – Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы төп башкаручыларның үзара бәйләнешен тәэмин итә, чаралар үтәлеше барышын һәм акчаны нәтижәле куллануны контрольдә тотта. Программа чаралары дәүләт заказчысы – Программаның координаторы Программа чараларын башкаручыларның барысы белән дә берлектә гамәлгә ашырыла торган дәүләт контрактлары нигезендә тормышка ашырыла.

Программаны гамәлгә ашыру өчен җаваплы министрлыктар, ведомстволар һәм оешмалар дәүләт заказчысы – Программа координаторына квартал саен, хисап чорыннан соң килүче айның 10 числосына кадәр, чаралар үтәлеше һәм агымдагы ел башыннан үсеп бара торган нәтижә белән һәм тулаем финанс елы өчен башкаручыларга бүлеп бирелә торган акчаның үзләштерелүе турында мәгълүмат бирәләр.

Чараларны тормышка ашыру турында хисап формасы булып, шулай ук аларны үткәру нәтижәләрен Программаның рәсми сайтында урнаштыру тора.

Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы җибәрә:

квартал саен, хисап чорыннан соң килә торган айның 25 числосына кадәр, Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгына һәм Татарстан Республикасында Милләтара һәм конфессиональ мөнәсәбәтләр мәсьәләләре буенча ведомстволарга эшче төркемгә Программа чараларын гамәлгә ашыру турында статистик, белешмә һәм аналитик мәгълүмат, шулай ук финанс чараларын куллануның нәтижәлегенә турында мәгълүмат;

ел саен, хисап чорыннан (елыннан) соң килүче елның 1 мартына кадәр, Татарстан Республикасы Президентына, Татарстан Республикасы Икътисад

министрлыгына һәм Татарстан Республикасы Финанс министрлыгына Программаны тормышка ашыру барышы һәм финанс чараларын куллануның нәтижәләгә турында мәгълүмат.

V. Программаның социаль-икътисадый нәтижәләгә бәяләү

Программаның гомуми нәтижәләгә билгеләнгән максатчан параметрларга ирешү, каралган чараларны билгеләнгән срокта гамәлгә ашыру дәрәжәсе буенча бәяләнә. Программаның нәтижәләгә бәяләү өчен Татарстан Республикасында һәм аннан читтә этнотелле һәм этномәдәни вәзгыять мониторингы нәтижәләре, социологик тикшеренүләр, шулай ук министрлыкларның һәм ведомстволарның агымдагы хисап материаллары кулланыла.

Программаны тормышка ашырудан социаль-икътисади нәтижә мәдәният, мәгариф һәм эшмәкәрлек өлкәсендә тикшеренү һәм проект эшчәнлеген үстерүдән гыйбарәт. Программа түбәндәгә нәтижәләргә ирешүгә юнәлтелгән:

туган телне, мәдәниятне, тарихи мирасны һәм дини-рухи традицияләргә өйрәнүгә юнәлдерелгән яңа мәдәни һәм белем бирү проектларын булдыру һәм аларны үстерү;

тарихи-мәдәни мирасны (вакыйгалар һәм хәтер урыннары) актуальләштерү, аларны заманча мәдәният һәм сәнгать, фән һәм мәгариф, туристлык индустриясе һәм бизнес-проектларны үстерү нигезләре буларак куллану;

татар халкының рухи нигезләрен һәм этнодини традицияләрен саклап калу һәм популярлаштыру;

тарихи һәм дини тәжрибәсе, социаль-икътисадый һәм социаль-мәдәни традицияләргә нигезендә татар халкының эчке рухи, интеллектуаль, мәдәни һәм икътисади потенциалын тотрыклы үстерү;

татарларның демографик, дини, социаль-икътисади һәм мәдәни үсешен тәэмин итү өчен гаилә кыйммәтләрен ныгыту.

Программада эшчәнлек нәтижәләрен характерлаучы индикаторлар һәм күрсәткечләр системасы кулланыла. Ел саен үткәрелә торган комплекслы социологик тикшеренүләр үткәрү күздә тотыла, бу исә татарларның милли үзенчәлеген саклау һәм үстерү һәм Программаны тормышка ашыру өлешендә үзгәрешләр динамикасын һәм жәмгыятьнең аларга мөнәсәбәтен ачыкларга мөмкинлек бирәчәк.

«Татар халкының милли үзенчәлеген саклау (2020 – 2023 еллар)» Татарстан Республикасы дәүләт программасына 1 нче кушымта

«Татар халкының милли үзенчәлеген саклау (2020 – 2023 еллар)» Татарстан Республикасы дәүләт программасы максаты, бурычлары, нәтижәләргә бәяләү индикаторлары һәм чаралары буенча финанслау

Чара исеме	Башкаручылар	Төп чараларны үтәү вакыты	Ахыргы нәтижәләргә бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлеге	Индикаторларның әһәмияте					Финанслау чыганагын күрсәтеп финанслау, мең сум			
				2019 (нигез) ел	2020 ел	2021 ел	2022 ел	2023 ел	2020 ел	2021 ел	2022 ел	2023 ел
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Чара исеме: Татарстан Республикасында һәм аннан читтә татар халкының милли үзенчәлеген саклау һәм ныгыту												
			Россия Федерациясе төбәкләренә гомуми санында Программа чараларында катнашкан төбәкләр өлеше	-	60	60	60	60				
			Өйрәнелгән, кулланылышка кертелгән һәм популярлаштырылган татар матди һәм матди булмаган мирас объектлары саны, берәмлек	-	616	1 256	1 256	1 756				
			Эшкәртелгән һәм музей фондларына тапшырылган археологик артефактлар (Татарстан Республикасынан читтә яшәүче татарларның тарихы һәм мәдәнияте буенча) саны, берәмлек	-	1 000	1 000	1 000	1 000				
			Татар халкының туган телен һәм мәдәниятен өйрәнү буенча эшләнгән укыту-методик	-	9	27	32	18				

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
			комплекслар, укыту программалары һәм кулланмалары саны, берәмлек									
-	-	-	Россия Федерациясендә татарлар тулланып яши торган торак пунктлары сакланып калган тикшерелгән төбәкләрне коллачлау, процент	-	43	45	47	49	-	-	-	-
-	-	-	Программа чараларының гомуми санында интеллектуаль потенциалны арттыруга юнәлдерелгән чаралар өлеше, процент	-	39	50	60	70	-	-	-	-
-	-	-	Программа чараларының гомуми санында медиапроектлар форматындагы чаралар өлеше, процент	-	23	35	42	50	-	-	-	-
1 нче бурыч исеме: Татарларның тарихи-мәдәни мирасын өйрәнү, саклау һәм популярлаштыру												
1.1. Татар халык сәнгать һөнәрчелеген популярлаштыру, шул исәптән халык кәсепләрен һәм һөнәрләрен торгызу буенча мастер-класслар белән видеофильмнар чыгару	ТР ММ ¹ , Татар мәдәни ресурс үзәге (киләшү буенча), ТР ФА (киләшү буенча)	2022 – 2023 еллар	Татар халык сәнгать һөнәрчелеген популярлаштыруга юнәлдерелгән мастер-классларда катнашучылар саны, кеше	-	-	-	60	62	-	-	500,0	500,0
			Видеофильмнар саны, берәмлек	-	-	-	4	4				
1.2. Тарихи һәм мәдәни мирас объектларын карау белән, милли мәдәниятне, оңытылган халык кәсепләрен, фольклорны ачып бирүче татар торак пунктлары буенча туристик маршрутлар буенча туристик маршрутларны һәм методик рекомендацияләрне эшләү	ТР ММ, БТК (киләшү буенча), ТР Туристлык буенча дәүләт комитеты, КазДМИ (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Эшләнгән маршрутлар саны (үсә баручы нәтижә белән), берәмлек	-	5	10	15	20	120,0	120,0	120,0	120,0
			Туристлык маршрутлар буенча эшләнгән методик рекомендацияләр саны (үсә баручы нәтижә белән), берәмлек	-	5	10	15	20				

¹ Файдаланылган кыскартулар исемлегә – 20 биттә.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.3. «Рухи мирас» басмасы сериясендә «Мирасханә» архив материалларын халык алдында тәкъдим итү	ТР ФА, Г.Ибраһимов ис. ТӘСИ (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Татар тарихы һәм мәдәниятенә багышланган фәнни, фәнни-популяр яки белешмә басмалар саны («Мирасханә» архив материаллары), берәмлек	-	4	4	4	4	1 718,49	1 477,59	1 477,59	1 718,49
			«Рухи мирас» басмасының бер тиражы, нөсхә	-	500	300	300	500				
			«Мирасханә» рәсми сайтта урнаштырылган басмалар саны, берәмлек	-	4	4	4	4				
1.4. Miras.info порталы базасында «Татар визуаль мирасы» цифрлы фотобанкы булдыру	ТР ФА, Г.Ибраһимов ис. ТӘСИ (киләшү буенча)	2021 – 2023 еллар	Өйрәнелгән, Miras.info порталында әйләнешкә кертелгән һәм популярлаштырылган татар матди һәм матди булмаган мирас объектлары саны, берәмлек	-	-	500	500	500	-	279,7	279,7	279,7
1.5. «Чит ил татарларының тарихи-мәдәни мирасын популярлаштыру» проектын тормышка ашыру	ТР ФА, Г.Ибраһимов ис. ТӘСИ (киләшү буенча)	2021 – 2023 еллар	Чит ил татарлары тарихына һәм мәдәниятенә багышланган фәнни, фәнни-популяр яки белешмә басмалар саны, берәмлек	-	-	4	4	5	-	1 466,34	1 466,34	1 753,66
			Бер басма тиражы, данә	-	-	500	500	500				
1.6. «Татар музыка фольклоры жәүһәрләре: Гыйләжетдин Сәйфуллинның музыкаль шкатулкалар дөньясы» проектын тормышка ашыру	ТР ФА, Г.Ибраһимов ис. ТӘСИ (киләшү буенча)	2021 – 2023 еллар	Аудиодисклы нотографик жьентыклар саны, берәмлек	-	-	-	-	1	-	291,02	291,02	536,02
			Аудиодисклы нотографик жьентык тиражы, данә	-	-	-	-	500				
			Өйрәнелгән, әйләнешкә кертелгән һәм популярлаштырылган татар матди һәм матди булмаган мирас объектлары (музыкаль шкатулкалар) саны, берәмлек	-	-	138	138	138				

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.7. Татар әдәбияты классиклары әсәрләрен экранлаштыру	ТР ММ, ТР ЯБ (киләшү буенча), «Татаркино» ТР ДБМУ (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Төшерелгән серияләр саны, берәмлек	-	2	2	2	2	4 770,0	4 770,0	4 770,0	4 770,0
1.8. Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы һәм чит ил иҗат коллективлары өчен милли костюмнар комплексларын тегү һәм музыкаль инструментлар сатып алу	ТР ММ, БТК (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Татарстан Республикасы муниципаль районнарының ярдәм күрсәтелгән иҗади коллективлары саны, берәмлек	-	5	5	5	5	7 600,0	7 600,0	7 600,0	7 600,0
			Россия Федерациясе төбәкләренен ярдәм күрсәтелгән иҗади коллективлары саны, берәмлек	-	10	10	10	10				
			Якын һәм ерак чит илләрнең ярдәм күрсәтелгән иҗади коллективлары саны, берәмлек	-	4	4	4	4				
1.9. Татарларның рухи һәм матди мирасын өйрәнү буенча комплекслы экспедицияләр үткөрү (Төмән, Киров, Пенза, Ульяновск, Новосибирск, Иркутск өлкәләре, Башкортстан Республикасы, Үзбәкстан Республикасы, Кыргызстан Республикасы)	ТР ФА, Г.Ибраһимов ис. ТӘСИ (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Россия Федерациясе төбәкләренен гомуми санында Россия Федерациясендә татарлар тулланып яши торган торак пунктлары сакланып калган тикшерелгән төбәкләргә колачлау, процент	-	43	45	47	49	1 000,0	1 000,0	1 000,0	1 000,0
			Татарларның рухи һәм матди мирасын өйрәнү буенча экспедицияләр саны, берәмлек	-	3	3	3	3				
			Төмән, Киров, Пенза, Ульяновск, Новосибирск, Иркутск өлкәләре, Башкортстан Республикасы, Үзбәкстан Республикасы, Кыргызстан Республикасы территориясендә яшәүче татарлар тарихы һәм мәдәниятенә багышланган фәнни, фәнни-популяр яки белешмә басмалар саны, берәмлек	-	1	1	1	1				

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
			Дәүләт заказчысына тапшырылган хисап, берәмлек	-	1	1	1	1				
1.10. Идел бие һәм Урал бие татар эпитафик һәйкәлләрен тарихи-археографик тикшеренүләр үткөрү	ТР ФА, Г.Ибраһимов ис. ТӨСИ (киләшү биечә)	2020 – 2023 еллар	Идел бие һәм Урал бие территориясендә яшәүче татарларның тарихына һәм мәдәниятеңә багышланган фәнни, фәнни-популяр яки белешмә басмалар саны, берәмлек	-	-	1	1	1	654,69	654,69	654,69	654,69
			«Интернет» мөглүмат-телекоммуникация чөлтөрендә Miras.info порталында урнаштырылган эпитафик материаллар саны	-	-	100	100	100				
			Татарстан Республикасынан читтә (Идел бие һәм Урал бие территориясендә) тиешерелгән татарлар тарихы һәм мәдәнияте һәйкәлләре саны, берәмлек	-	8	8	8	8				
			Өйрәнелгән, кулланьлышка кертелгән һәм популярлаштырылган татарларның матди һәм матди булмаган мирасы объектлары (татар эпитафик һәйкәлләре) саны, берәмлек	-	8	8	8	8				
1.11. Федераль Сабантуйны, Бөтенроссия авыл Сабантуен, Россия Федерациясе төбәкләрендә «Сабантуй» татар халык бәйрәмен һәм керәшеннәрнең «Питрау» бәйрәмен оештыруда, шулай ук Казан шәһәрәндә Россия Федерациясе төбәкләреннән һәм якын чит илләрдән килгән режиссерлар һәм оештыручыларны укытуда ярдәм итүдә булышылык күрсәтү	ТР ММ, БТК (киләшү биечә), ТФММА (киләшү биечә), ТММО (киләшү биечә)	2020 – 2023 еллар	Татарлар күпләп яши торган төбәкләрнең гомуми санында Федераль Сабантуйда, Бөтенроссия авыл Сабантуенда, «Сабантуй» татар халык бәйрәмендә һәм керәшеннәрнең «Питрау» бәйрәмендә ктнәшүчылар Россия Федерациясе төбәкләре саны, процент	70	75	80	80	80	4 309,0	4 309,0	4 309,0	4 309,0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
			Россия Федерациясе төбәкләрендә оештырылган Федераль Сабантуй, Бөтенроссия авыл Сабантуе, «Сабантуй» татар халык бәйрәме һәм керәшеннәрнең «Питрау» бәйрәме саны, берәмлек	320	320	320	320	320				
			Федераль Сабантуйда, Бөтенроссия авыл Сабантуенда, «Сабантуй» татар халык бәйрәмендә һәм керәшеннәрнең «Питрау» бәйрәмендә катнашучылар саны, млн. кеше	2	2	2	2	2				
1.12. «Идел-Урал далалары археологиясе» дигән 7 томлык басма чыгару	ТР ФА, Археология институты (киләшү буенча)	2020 – 2022 еллар	Әзерләнган һәм биткә салынган томнар саны, берәмлек	-	3	4	-	-	3 479,7	3 303,0	4 404,0	-
			Бастырып чыгарылган һәм ТР ФА рәсми сайтында урнаштырылган томнар саны, берәмлек	-	-	3	4	-				
			Бер «Идел-Урал далалары археологиясе» басмасы тиражы, берәмлек	-	-	800	800	-				
1.13. «Европа һәм дөнья архивларында татар тарихы буенча документлар» фәнни жыйынтыкларын әзерләү һәм бастыру	ТР МһФМ, «ТР ФА Ш.Мәржәни ис. тарих институты» ДБУ (киләшү буенча), ТР ФА, Архив эше буенча ТР ДК, БТК (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Бастырып чыгарылган жыйынтыклар саны (үсә баручы нәтижә белән), берәмлек	6	7	8	9	10	993,0	993,0	993,0	993,0
			ТР МһФМ тарафыннан татаровед.рф сайтында урнаштырылган аналитик хисаплар саны, берәмлек	-	1	1	1	1				
			Программаның дәүләт заказчысы – Программа координаторына тапшырылган аналитик хисаплар саны, берәмлек	-	1	-	-	-				

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1.14. Хәзерге заман биналарын һәм корылмаларын төзөгәндә кулланы мөмкинлегә буенча методик рекомендацияләр булган татарларда традицион корылмаларның (агач һәм таш) экстерьерын рәсмиләштерүендә төбәк, милли һәм локаль үзгәчлекләре турында каталоглар сериясен әзерләү	ТР ФА, Г.Ибраһимов ис. ТӘСИ (киләшү буенча), ҚДАТУ (киләшү буенча)	2021 – 2023 еллар	Кульязма саны һәм күләме, берәмлек	-	-	1/300	1/300	1/300	-	472,92	472,92	472,92	
			Заманча биналар һәм корылмалар төзү буенча урнаштырылган методик материаллар саны, берәмлек	-	-	1	1	1					
1.15. Татарстан Республикасынан читтә урнашкан урта гасыр төрки-татар шәһәрләрен: Касыймов (Рязань өлкәсе), Башант шәһәре (Калмыкия Республикасы), Бай-Балык (Монголия), Царевское городище (Волгоград өлкәсе) тарихи-археологик тикшеренүләрендә (экспедицияләрендә) II этабын уздыру	ТР ФА, Археология институты (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар (II этап)	Татарстан Республикасынан читтә урнашкан (урта гасыр төрки-татар шәһәрләре территориясендә) татар тарихы һәм мәдәнияте һәйкәлләре саны, берәмлек	-	4	4	4	4	1 996,0	1 996,0	1 996,0	1 996,0	
			ТР ФА сайтында урнаштырылган аналитик хисаплар саны, берәмлек	-	1	1	1	1					
			Татарстан Республикасынан читтә урта гасыр төрки-татар шәһәрләре территориясендә табылган өйрәнелгән, кулланылышка кертелгән һәм популярлаштырылган татар матди һәм матди булмаган мирас объектлары саны, берәмлек	-	4	4	4	4					
1.16. Саратов өлкәсендә Укеев шәһәрчеген фәнни тикшерү	ТР ФА, Археология институты (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Татарстан Республикасынан читтә тикшерелгән татар тарихы һәм мәдәнияте һәйкәлләре саны (Саратов өлкәсендә Укеев шәһәрчеге территориясендә), берәмлек	-	2	2	2	2	2 246,5	2 246,5	2 246,5	2 246,5	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
			Саратов өлкәсенен Укекск шәһәрчеге территориясендә табылган өйрәнелгән, кулланылышка кертелгән һәм популярлаштырылган татар матди һәм матди булмаган мирас объектлары саны, берәмлек	-	4	4	4	4				
			ТР ФА сайтында урнаштырылган аналитик хисаплар саны, берәмлек	-	1	1	1	1				
1.17. Урта гасырлар дәверендә Идел бие һәм Алтай төрки-татарларының формалашуын өйрөнү: Евразиянең далалы цивилизациясе барлыкка килү тарихы	ТР ФА, Археология институты (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Археологик казу эшләре үткәрелгән майдан, кв.метр	-	100	100	100	100	1 500,0	1 500,0	1 500,0	1 500,0
			Эшкәртелгән һәм музей фондларына ташырылган археологик артефактлар саны (Татарстан Республикасынан читтә яшәүче татарларның тарихы һәм мәдәнияте буенча), берәмлек	-	1 000	1 000	1 000	1 000				
			Үткәрелгән табигый-фәнни анализлар саны, берәмлек	-	20	20	20	20				
			Татарстан Республикасынан читтә тикшерелгән татар тарихы һәм мәдәнияте һәйкәлләре саны (Идел бие һәм Алтай территориясендә), берәмлек	-	-	-	-	2				
1.18. Урта гасыр Үзәк Азия татарларының дисциплинарара эзләнүләре	ТР ФА, Археология институты (киләшү буенча)	2021 – 2023 еллар	Татарстан Республикасынан читтә тикшерелгән татар тарихы һәм мәдәнияте һәйкәлләре саны (Үзәк Азия территориясендә), берәмлек	-	-	2	2	2	-	1 467,3	1 467,3	1 467,3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
			Урта гасыр Үзек Азия территориясендә табылган өйрәнелгән, кулланылышка кертелгән һәм популярлаштырылган татар матди һәм матди булмаган мирас объектлары саны, берәмлек	-	-	2	2	2				
1 нче бурыч буенча барлыгы									30 387,38	33 947,06	35 548,06	31 917,28
2 нче бурыч исаме: Татар халкының туган телен, мәдәниятен һәм горур-гадәтләрен саклап калу һәм үстерү												
2.1. Халыкара татар яшьләре форумнарын үткөрү	ТР ЯЭМ, БТК (киләшү буенча), ТФММА (киләшү буенча), БТЯФ (киләшү буенча)	2020, 2022 еллар	Халыкара татар яшьләре форумнарында катнашучылар саны, кеше	-	900	-	900	-	3 000,0	-	3 000,0	-
2.2. Татар милли-мәдәни оешмалары эшчәнлеген оештыруның актуаль мәсьәләләре буенча белем бирү дәрәсләре, семинарлар, лекцияләр үткөрү	ТР ММ, ТФММА (киләшү буенча), БТК (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Белем бирү дәрәсләре, семинарлар, лекцияләрдә катнашучылар саны, кеше	70	70	80	90	90	430,0	430,0	430,0	430,0
2.3. Татарстан Республикасы татар авылларын тарихи-мәдәни тикшеренүләр үткөрү	ТР МһФМ, «ТР ФА Ш.Мәрҗәни ис. тарих институты» ДБУ (киләшү буенча)	2020 – 2022 еллар	Татарстан Республикасы татар авылларын тарихи-мәдәни тикшеренүләргә багышланган басмалар саны (үсә баручы нәтиҗә белән), берәмлек	3	4	5	6	-	746,0	746,0	746,0	-
			Татарстан Республикасы татар авылларын тарихи-мәдәни тикшеренүләргә багышланган басмаларның тиражы, берәмлек	100	100	100	100	-				
			Татарстан Республикасы авылларының гомуми санында тикшерелгән авыллар саны (үсә баручы нәтиҗә белән), берәмлек	15	20	25	30	-				
2.4. «Түгәрәк уен» төбәкара фестивален уздыру	ТР ММ, Татар мәдәни ресурс үзәге (киләшү буенча), БТК (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	«Түгәрәк уен» төбәкара фестивалендә катнашучылар саны, кеше	-	-	500	500	500	2 449,24	2 449,24	2 449,24	2 449,24
			«Түгәрәк уен» төбәкара фестивале	-	-	2 000	2 000	2 000				

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
			тамашачылары саны, кеше									
2.5. Россия Федерациясе төбәкләрендә һәм чит илләрдә татар мәданияте көннәрен үткөрү	ТР ММ, БТК (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Үткәрелгән Татар мәданияте көннәре, берәмлек	-	2	2	2	2	3 370,0	3 370,0	3 370,0	3 370,0
2.6. Ел саен үткәрелә торган «Милли тормыш һәм дин» бөтенроссия татар дин әһелләре форумын уздыру	ТР ММ, БТК (киләшү буенча), МҮДН (киләшү буенча), ТР МДН (киләшү буенча), ТР МБСА (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Татарлар күпләп яши торган төбәкләрнең гомуми санында татар дин әһелләре форумында катнашучы Россия Федерациясе төбәкләре өлеше, процент	85	85	85	85	85	4 985,0	4 985,0	4 985,0	4 985,0
			«Милли тормыш һәм дин» бөтенроссия татар дин әһелләре форумында катнашучылар саны, кеше	900	950	900	900	900				
2.7. "Шәжәрә – Моя родословная» бөтенроссия конкурс-фестивале	ТР ММ, ТР МһФМ, К(ИБ)ФУ (киләшү буенча), ТР ФА, БТК (киләшү буенча)	2021 – 2023 еллар	"Шәжәрә – Моя родословная» бөтенроссия конкурс-фестивалендә катнашучылар саны, кеше	-	-	100	150	250	-	679,0	841,0	868,0
2.8. «Пар канатлар» татар гаиләләре республика слетын уздыру	ТР ММ, ТР МһФМ, ТР ФА (киләшү буенча), БТК (киләшү буенча), ТММО (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Татарлар күпләп яши торган төбәкләрнең гомуми санында татар гаиләләре слетында катнашучы Россия Федерациясе төбәкләре өлеше, процент	17	18	19	19	19	325,0	325,0	325,0	325,0
			«Пар канатлар» татар гаиләләре республика слеты тамашачылары саны, кеше	600	625	650	675	700				
2.9. «Ана теле» татар телен дистанцион укыту буенча белем бирү проектын алып бару	ТР МһФМ, ТР МҮИ (киләшү буенча), К(ИБ)ФУ (киләшү буенча)	2020 ел	Дәрәсләр саны, данә	-	4 080	-	-	-	2 151,5	-	-	-
			Ел саен татар теле буенча белем алучы Россия Федерациясе һәм чит илдә яшәучеләр саны, кеше	-	700	-	-	-				
2.10. «Әпипә» («Апипа») бөтенроссия татар халык биео телевизион конкурсын уздыру, шул исәптән биоләргә өйрәтү буенча мастер-класслар үткөрү	ТР ММ, БТК (киләшү буенча), «ТНВ» ТРК (киләшү буенча)	2021 – 2023 еллар	«Әпипә» («Апипа») бөтенроссия татар халык биео телевизион конкурсында катнашучылар саны, кеше	-	-	350	355	360	-	2 800,0	2 800,0	2 800,0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
			Телевизион чыгарылышлар саны, берәмлек	-	-	20	20	20				
2.11. «Идел-йорт» театр коллективларының төбәкара конкурсы	ТР ММ, Татар мәдәни ресурс үзәге (киләшү буенча), БТК (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Конкурста катнашкан коллективлар саны, берәмлек	-	12	12	12	12	2 840,0	2 840,0	2 840,0	2 840,0
2.12. Россия Федерациясендә татарлар күпләп яши торган төбәкләрдә татар ашлары, татар киёмнәре һәм традицион спорт уеннары презентацияләрен үткөрү	ТР ММ, Татар мәдәни ресурс үзәге (киләшү буенча), БТК (киләшү буенча), ТФММА (киләшү буенча), ТММО (киләшү буенча), ТР ЖҮО (киләшү буенча)	2021 – 2023 еллар	Татарлар күпләп яши торган төбәкләрдә гомуми санында чаралар үткөрелә торган Россия Федерациясе төбәкләре өлеше, процент	45	-	50	55	55	-	2 577,45	2 577,45	2 577,45
			Үткөрелгән татар ашлары, татар киёмнәре һәм традицион спорт уеннары презентацияләре саны, берәмлек	40	-	40	40	40				
			Үткөрелгән татар ашлары, татар киёмнәре һәм традицион спорт уеннары презентацияләрендә катнашучылар саны, кеше	600	-	1 200	1 300	1 400				
2.13. Мәктәпкәчә учреждениеләр өчен укыту-методик комплекслар эшләү һәм нәшер итү	ТР ФА, Г.Ибраһимов ис. ТӘСИ (киләшү буенча), ТР МнФМ	2021 – 2023 еллар	Татар халкының туган телен һәм мәдәниятен өйрәнү буенча эшләнгән укыту-методик комплекслар, уку-укыту программалары һәм кулланмалары саны (мәктәпкәчә учреждениеләр өчен), берәмлек	-	-	2	2	2	-	325,43	325,43	325,43
			Методик кулланмалар тиражы, данә	-	-	500	500	500				
2.14. Туган татар әдәбияты буенча укыту-методик комплекслар эшләү	ТР ФА	2020 – 2022 еллар	Туган татар әдәбиятын өйрәнү буенча эшләнгән укыту-методик комплекслар, уку-укыту программалары һәм кулланмалары саны, берәмлек	-	4	5	2	-	2 417,05	2 986,09	1 208,5	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
			мәдәниятен өйрөнү буенча укыту-методик комплекслар, укыту программалары һәм әсбаплары саны, берәмлек									
	ТР МһФМ, ТР МҮИ (киләшү буенча)		Татарстан Республикасы дәүләт теле буларак татар теле буенча edu.tatar.ru порталында урнаштырылган видеодәресләр саны, берәмлек	-	34	102	170	34	466,4	1 952,0	2 153,4	562,9
			Рус телендә белем бирүче мөктәпләр өчен туган әдәбият буенча edu.tatar.ru порталында урнаштырылган видеодәресләр саны, берәмлек	-	17	51	85	34				
			ТР ФА һәм Г.Ибраһимов ис. ТӘСИ эшләгән татар телен туган тел буларак һәм татарлар мәдәниятен өйрөнү буенча укыту-методик комплекслар, укыту программалары һәм әсбаплары саны, берәмлек		2	6	10	4				
2.19. «Туган (татар) тел» һәм «Туган (татар) әдәбият» яңа буынлы белем бирү линиясе буенча квалификация күтәрүнең авторлык курсларын оештыру һәм уздыру	ТР ФА, ТР МһФМ	2021 – 2023 еллар	Яңа буынлы белем бирү линиясе буенча квалификация күтәрүнең үткәрелгән курслары саны, берәмлек	-	-	2	2	2	-	66,8	66,8	66,8
			Яңа буынлы белем бирү линиясе буенча квалификация күтәрү курслары тыңлаучылары саны, кеше	-	-	50	50	50				
2.20. Спортның милли төрләре буенча спартакиада оештыру һәм үткөрү	ТР ММ, БТК (киләшү буенча)	2023 ел	Спартакиадада катнашучы Россия Федерациясе субъектлары саны, берәмлек	-	-	-	-	6	-	-	-	323,0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
			Спартакиадада катнашучылар саны, кеше	-	-	-	-	100				
2.21. Россия Федерациясе төбәкләрендә татар халкының мәдәниятен һәм тарихын өйрәнү буенча кече, урта һәм өлкән яшьтәге балалар өчен күргәзмә методик кулланмалар әзерләү һәм тарату	ТР ММ, ТФММА (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Кече, урта һәм өлкән яшьтәге балалар өчен татар телен һәм мәдәниятен өйрәнү буенча эшләнган укыту-методик комплекслар, уку-укыту программалары һәм кулланмалары саны, берәмлек	1	1	1	1	1	500,0	500,0	500,0	500,0
			Кече, урта һәм өлкән яшьтәге балалар өчен татар халык мәдәниятен һәм тарихын өйрәнү буенча методик кулланмалар нөсхәләре саны, берәмлек	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000				
2 нче бурыч буенча барлыгы									31 210,59	34 966,81	40 088,92	32 235,72
3 нче бурыч исеме: Интеллектуаль, ижади һәм тикшеренү потенциалын ныгыту												
3.1. Бөтендөнья татар галимнәре форумын уздыру	ТР ФА, БТК (киләшү буенча), ТР МһФМ	2021 ел	Бөтендөнья татар галимнәре форумында катнашучылар саны, кеше	-	-	500	-	-	-	1 723,55	-	-
			Россия Федерациясе төбәкләреннән һәм чит илләрдән катнашучылар саны, кеше	-	-	100	-	-				
3.2. «Татарча КВН» проектын тормышка ашыруда Бөтендөнья татар яшьләре форумына ярдәм итү	ТР ЯЭМ, БТЯФ (киләшү буенча)	2021 – 2023 еллар	«Татарча КВН» проекты кысаларында оештырылган чаралар саны, берәмлек	-	-	8	8	8	-	1 182,5	1 182,5	1 182,5
			«Татарча КВН» проектында катнашучылар саны, кеше	-	-	500	510	520				
3.3. «Татарча диктант» һәр ел була торган акция үткөрү	ТР ЯЭМ, БТК (киләшү буенча), БТЯФ (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Нигез ел белән чагыштырганда «Татарча диктант» акциясендә катнашучылар өлеше, процент	100	105	110	115	120	1 000,0	1 000,0	1 000,0	1 000,0
3.4. Татар халкының үзенчәлеген өйрәнүгә юнәлдерелгән социологик тикшеренүләр уздыру	ТР ФА, Гаилә һәм демография үзеге (киләшү буенча), ТР МБСА (киләшү буенча)	2021 – 2022 еллар	Социологик тикшеренүләр турында хисап, берәмлек	-	-	-	1	-	-	365,0	320,4	-
			Фәнни журналларда мәкаләләр саны, берәмлек	-	-	1	1	-				

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
			Массакуләм мәгълүмат чараларында чыгышлар саны, берәмлек	-	-	2	2	-				
3.5. Бөтен дөньядан килгән татар рәссамнарының күргәзмә проектларын оештыру	ТР ММ, ТР ДССМ, БТК (киләшү буенча), ТФММА (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Күргәзмә проектлар саны, берәмлек	2	5	5	5	5	140,0	140,0	140,0	140,0
			Күргәзмәләргә килүчеләр саны, кеше	400	550	560	580	580				
3.6. Татар халкы тарихына багышланган «Тарих эзләреннән» бөтенроссия балалар тарихи рәсем конкурсын үткөрү	ТР ЯЭМ, «Идел» яшьләр үзәге ДБУ (киләшү буенча)	2020 – 2022 еллар	«Тарих эзләреннән» бөтенроссия балалар тарихи рәсем конкурсында катнашучылар саны, кеше	300	310	315	325	-	164,0	164,0	164,0	-
3.7. «Печән базары» («Сенной базар») фестивален оештыру һәм үткөрү	ТР ММ, ТР МһФМ, БТЯФ (киләшү буенча), яшьләр иҗтимагый оешмалары (киләшү буенча)	2021 – 2023 еллар	Россия Федерациясе төбәкләренән гомуми санында «Печән базары» («Сенной базар») фестивалендә катнашкан төбәкләр өлеше, процент	-	-	60	60	60	-	900,9	900,9	900,9
			«Печән базары» («Сенной базар») фестивале тамашачылары саны, кеше	-	-	6 000	6 100	6 200				
3.8. Jadidfest шәһәр мәдәнияте фестивален оештыру һәм үткөрү	ТР ММ, ТР МһФМ, БТЯФ (киләшү буенча), яшьләр иҗтимагый оешмалары (киләшү буенча)	2021 – 2023 еллар	Россия Федерациясе төбәкләренән гомуми санында Jadidfest шәһәр мәдәнияте фестивалендә катнашкан төбәкләр саны, процент	-	-	40	40	40	-	642,7	642,7	642,7
			Jadidfest шәһәр мәдәнияте фестивале тамашачылары саны, кеше	-	-	5 000	5 100	5 200				
3.9. «Татар моңы» («Татар моңы») И.Шакиров исемендәге фестивальне оештыру һәм үткөрү	ТР ММ, БТК (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	«Татар моңы» («Татар моңы») И.Шакиров исемендәге фестивальдә катнашучылар саны, кеше	-	500	505	510	520	1 000,0	1 000,0	1 000,0	1 000,0
			«Татар моңы» («Татар моңы») И.Шакиров исемендәге фестиваль тамашачылары саны, кеше	-	1 000	1 500	2 000	2 100				

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
3.10. «Татар кызы» бөтенроссия бәйрәмен оештыруда ярдәм итү, шул исәптән бәйрәмнен республика этабын оештыру һәм уздыру	ТР ММ, БТК (киләшү буенча), ТФММА (киләшү буенча), ТММО (киләшү буенча)	2020 – 2022 еллар	Татарлар күлләп яши торган төбәкләрнен гомуми санында «Татар кызы» бөтенроссия бәйрәмендә катнашкан Россия Федерациясе төбәкләре өлеше, процент	22	25	27	27	-	2 299,0	2 299,0	2 299,0	-
			«Татар кызы» бөтенроссия бәйрәмендә катнашучылар саны, кеше	730	740	750	760	-				
3.11. Балалар һәм яшүсмерләр өчен иң яхшы әдәби әсәрләргә конкурс	ТР ММ, РА «Татмедиа», ТР ЯБ (киләшү буенча)	2021, 2023 еллар	Балалар һәм яшүсмерләр өчен иң яхшы әдәби әсәрләргә конкурста җиңүчеләр саны, кеше	-	-	12	-	12	-	900,0	-	900,0
3.12. «Жәлил укулары» халыкара әдәби шигырь укучылар конкурсы үткөрү	ТР ММ, БТК (киләшү буенча)	2021 – 2023 еллар	«Жәлил укулары» халыкара әдәби шигырь укучылар конкурсында катнашучылар саны, кеше	-	-	10 000	10 000	15 000	-	2 374,1	2 374,1	2 556,4
3.13. Татар гаиләләре/династияләр турында документаль фильмнар һәм басма продукция циклын булдыру	ТР ММ, Архив эше буенча ТР ДК, ТР МҺФМ, ТР ФА (киләшү буенча), «Татмедиа» РА (киләшү буенча)	2021 – 2023 еллар	Татар гаиләләре/династияләр турында фильмнар саны, берәмлек	-	-	2	2	2	-	368,8	368,8	368,8
3.14. Татар теле укытучыларының бөтенроссия съездын үткөрү	ТР МҺФМ, БТК (киләшү буенча), ТММО (киләшү буенча), ЮБМО (киләшү буенча)	2022 ел	Татар теле укытучыларының бөтенроссия съездында катнашучылар, кеше	-	-	-	400	-	-	-	3 448,6	-
3.15. Татар авыллары эшмәкәрләренен бөтенроссия жыенын уздыру	ТР ММ, БТК (киләшү буенча)	2020 – 2022 еллар	Татар авыллары эшмәкәрләренен бөтенроссия жыенында катнашучылар саны, кеше	600	600	620	630	-	2 500,0	2 500,0	2 500,0	-
3.16. Россия Федерациясе төбәкләрендә ижтимагый оешмаларга ярдәм итүгә грантлар	ТР ММ, БТК (киләшү буенча), ТФММА (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Хушланган проектлар саны, берәмлек	23	23	23	23	23	10 000,0	10 000,0	10 000,0	10 000,0
			Татар ижтимагый оешмалары һәм милли-мәдәни автономияләре булган Россия Федерациясе субъектларының гомуми санында грант алу бәйгесендә катнашкан төбәкләр өлеше, берәмлек	-	55	55	55	55				

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
3.17. «Ачык университет» белем би­рү проектын тормышка ашыру	ТР ЯЭМ, ТР ФА, ТР МнФМ, БТК (ки­лешү буенча), БТЯФ (ки­лешү буенча)	2021 – 2023 еллар	«Ачык университет» белем би­рү проекты өчен эш­лэн­гән татарларның ту­ган телен һәм мәдә­ния­тен өй­рөнү буенча укыту-методик комплекслар, уку-укыту программалары һәм кулланмалары саны, берәмлек	-	-	7	7	7	-	1 194,95	1 194,95	1 753,0	
			Видеокурслар саны, берәмлек	-	-	7	7	7					
			Көндөзге уку курс­лар саны, берәмлек	-	-	7	7	7					
			Ель­на көндөз­ге һәм чит­тән торып уку курсларын үткән катнашучылар саны, кеше	-	-	700	750	800					
			Катнашучыларның гомуми санында дистанцион укыту узган катнашучылар өлеше, процент	-	-	71	73	75					
3.18. Ел саен үткәрелә торган «Татар гый­лемә» («Татарская наука») халыкара яшь­ләр фәнни мәктәбен үткәрү	ТР ФА	2021 – 2023 еллар	Татар галимнәре тарихына багыш­ланган фәнни, фәнни-популяр яки белеш­мә басмалар саны, берәмлек	-	-	1	1	1	-	730,0	730,0	730,0	
			«Татар гый­лемә» («Татарская наука») халыкара яшь­ләр фәнни мәктәбендә катнашучылар саны, кеше	-	-	50	50	50					
			Халыкара яшь­ләр фәнни мәктәбендә катнашучыларның гомуми санында Россия Федерациясе төбәкләреннән һәм Бәйсез Дәү­ләт­ләр Бердәм­ле­ге иллә­рен­нән катнашучылар саны, процент	-	-	20	20	20					
3.19. «Фәнни парадигмалар ал­машу ситуациясендә татар белеме: теория, методология, практика» халыкара фәнни-	ТР ФА, Г.Ибраһимов ис. ТӘСИ (ки­лешү буенча)	2021 – 2023 еллар	Халыкара фәнни-гамәли семинарда катнашучылар саны, кеше	-	-	50	50	50	-	688,6	688,6	688,6	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
гамәли семинарын оештыру (воркшоп)			Халыкара фәнни-гамәли семинарда катнашучыларның гомуми саныннан чит ил катнашучылары саны, процент	-	-	10	10	10				
			Конференция йомгаклары буенча аналитик материаллар саны, берәмлек	-	-	1	1	1				
			Фәнни-гамәли семинар үткөрү нәтижеләре буенча татар тарихы һәм мәдәниятенә багышланган фәнни, фәнни-популяр яки белешмә басмаларның тиражы, берәмлек	-	-	500	500	500				
			Фәнни-гамәли семинар үткөрү нәтижеләре буенча татар тарихы һәм мәдәниятенә багышланган фәнни, фәнни-популяр яки белешмә басмалар саны, берәмлек	-	-	1	1	1				
			Фәнни мәкаләләр саны, берәмлек	-	-	6	6	6				
3.20. Россия Федерациясенә һәм чит илләренң алдынгы фәнни үзәкләрендә татар белеме проблемалары буенча докторантларның стажировкаларын оештыру	ТР ФА, ТР МнФМ	2021 – 2023 еллар	Докторантлар саны, кеше	-	-	2	2	2	-	300,0	300,0	300,0
3.21. «Татарстанның эшлекле партнерлары» форумын уздыру	ТР ММ, БТК (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	«Татарстанның эшлекле партнерлары» форумында катнашучылар саны, кеше	400	400	410	430	440	2 476,4	1 996,4	1 996,4	2 476,4
			Вәкилләре чараларда катнашкан төбәкләренң гомуми санында Россия Федерациясә төбәкләренң өлеше, процент	100	100	100	100	100				
3.22. Татар туган якны өйрәнүчеләренң форумнарын үткөрү	ТР ММ, БТК (киләшү буенча)	2021 – 2023 еллар	Татар туган якны өйрәнүчеләр форумнарында	-	-	350	360	370	-	1 180,0	1 180,0	1 180,0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
			катнашуучылар саны, кеше									
			Форумда катнашуучыларның гомуми санында Россия Федерациясе төбәкләреннән һәм якын чит илләрдән катнашуучылар өлеше, процент	-	-	45	48	50				
3.23. Татарлар күпләп яши торган төбәкләрдә «Татар халкының этнографик мозаикасы» фотоконкурсын үткәру, аның йомгалары буенча күргәзмә оештыру	ТР ММ, «Татмедиа» РА, БТК (киләшү буенча), ТФММА (киләшү буенча), ТММО (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	«Татар халкының этнографик мозаикасы» фотоконкурсанда, аның йомгалары буенча күргәзмәдә катнашуучылар саны кеше	-	200	210	220	230	600,0	600,0	600,0	600,0
3 нче бурыч буенча барлыгы									20 179,4	32 250,5	33 030,95	26 419,3
4 нче бурыч исеме: Татар мәгълүмат һәм коммуникация инфраструктурасын формалаштыру һәм үстерү												
4.1. Татарстан Республикасы торақ пунктлары буенча энциклопедик фәнни-белешмә хезмәтләр әзерләү	ТР ФА, ТР ФА ТЭҺТӨИ (киләшү буенча), ТФММА (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Татарстан Республикасы торақ пунктлары буйлап экспедицияләр саны, берәмлек	-	5	5	5	5	100,0	100,0	100,0	100,0
			Татарстан Республикасы торақ пунктлары буенча татарлар тарихына һәм мәдәниятенә багышланган фәнни, фәнни-популяр яки белешмә басмалар саны, берәмлек	-	1	1	1	1				
4.2. «Россия Федерациясендә татарлар күпләп яши торган төбәкләр: персоналлар» (2 өлеш); «Россия Федерациясендә татарлар күпләп яши торган төбәкләр: ижтимагый һәм мәдәни-агарту оешмалары, массакүләм мәгълүмат чаралары» (3 өлеш) белешмәлеген әзерләү һәм бастырып чыгару	ТР ФА, ТР ФА ТЭҺТӨИ (киләшү буенча), БТК (киләшү буенча)	2020, 2023 еллар	Россия Федерациясендә татарлар күпләп яши торган төбәкләрдә татарлар тарихына һәм мәдәниятенә багышланган фәнни, фәнни-популяр яки белешмә басмалар саны, берәмлек	-	1	-	-	1	600,0	-	-	600,0
			Белешмәлекнең тиражы, данә	-	500	-	-	500				
4.3. «Туған жир – Родной край» журналын чыгару	ТР ММ, БТК (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	«Туған жир – Родной край» журналы тиражы, данә	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	1 960,0	1 960,0	1 960,0	1 960,0
4.4. Татар фольклорының электрон фондын Tatfolkfound булдыру	ТР ФА, Г.Ибраһимов ис. ТӘСИ РТ (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Өйрәнелгән, Tatfolkfound порталында кулланылышка кертелгән һәм популярлаштырыл-	-	600	600	600	600	1 770,8	1 770,8	1 770,8	1 770,8

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
			ган татарларның матди һәм матди булмаган мирас объектлары саны, берәмлек									
4.5. Татар энциклопедиясе контентның һәм порталының онлайн-версиясен эшләү, аны мәгълүмати-техник тәэмин итү	ТР ФА	2020 – 2022 еллар	Контентның гомуми күләмендә эшлэнгэн контент өлеше, процент	-	30	40	50	-	5 368,4	2 368,4	2 368,4	-
		2020 ел	Эшлэнгэн видеороликлар саны, берәмлек	-	40	-	-	-	5 100,0			
4.6. «Татар халкының гореф-гадәтләре һәм йолалары» фәнни-популяр басмаларны чыгару һәм аларны интернет-ресурсларда урнаштыру	ТР ФА, ТР ММ	2021 – 2023 еллар	Чыгарыла торган фәнни-популяр басмалар тиражы, данә	-	-	1 000	1 000	1 000	-	249,5	249,5	249,5
			Татар халкының гореф-гадәтләренә һәм йолаларына багышланган фәнни, фәнни-популяр яки белешмә басмалар саны, берәмлек	-	-	1	1	1				
4.7. «Татар иле» электрон мәктәп энциклопедиясе» мөгариф басмасының электрон ресурсын фәнни-методик яктан тәэмин итү	ТР МһФМ, ТР ММ, «Татмедиа» РА, ТР МҮИ (киләшү буенча), БТК (киләшү буенча), ТФММА (киләшү буенча), ТР ФА (киләшү буенча), ЮБМО (киләшү буенча), УБМУ (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Узган ел белән чагыштырганда карауларның еллар буенча айлык үсеш темплары, процент	50	60	65	70	75	869,0	869,0	869,0	869,0
4.8. Фәнни периодик журналлар чыгару:	ТР МһФМ, «ТР ФА Ш.Мәржәни ис. тарих институты» ДБУ (киләшү буенча)	2020 – 2022 еллар	Фәнни периодик журналлар саны, берәмлек	-	10	10	10	-	950,0	950,0	950,0	-
			«Алтын Урда күзәтүе»	-	400	400	400					
			«Кырым тарихи күзәтүе»	-	200	200	200					
			«Керәшен тарихи күзәтүе»	-	200	200	200					
			«Тарихи этнология»	-	200	200	200					
4 нче бурыч буенча барлыгы									16 718,2	8 267,7	8 267,7	5 549,3
Программа буенча барлыгы									98 495,57	109 432,07	116 935,63	96 121,6

Файдаланылган кыскартулар исемлеге:

ТР ФА – «Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе» дәүләт фәнни бюджет учреждениесе;
 ТР МБСА – «Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре советы» ассоциациясе;

БТЯФ – Бөтендөнья татар яшьләре форумы;
 «ТР ФА Ш.Мәржәни ис. тарих институты» ДБУ – «Татарстан Республикасы Фәннәр академиясенең Ш.Мәржәни ис. тарих институты» дәүләт бюджет учреждениесе;
 «Идел» яшьләр үзәге ДБУ – «Идел» яшьләр үзәге дәүләт бюджет учреждениесе;
 «Татаркино» ТР ДБМУ – «Татаркино» Татарстан Республикасы дәүләт бюджет мәдәният учреждениесе;
 Архив эше буенча ТР ДК – Архив эше буенча Татарстан Республикасы Дәүләт комитеты;
 ТР ДССМ – «Татарстан Республикасы Дәүләт сынлы сәнгать музей» дәүләт бюджет мәдәният учреждениесе;
 ТР Туристлык буенча дәүләт комитеты – Татарстан Республикасы Туристлык буенча дәүләт комитеты;
 ТР МДН – Үзәкләштерелгән дини оешма – Татарстан Республикасы мөселманнарының Диния нәзарәте;
 БТК – «Бөтендөнья татар конгрессы» төҗәкара ижтимагый оешмасы;
 Археология институты – «Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе» дәүләт фәнни бюджет учреждениесенең «Татарстан Республикасы Фәннәр академиясенең А.Х.Халиков ис. археология институты» аерымланган структур бүлекчәсе;
 ТР МҮИ – «Татарстан Республикасы Мәгарифне үстерү институты» өстәмә һөнәри белем бирү дәүләт автоном мәгариф учреждениесе;
 ТР ФА ТЭҺТӨИ – «Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе» дәүләт фәнни бюджет учреждениесенең «Татарстан Республикасы Фәннәр академиясенең Татар энциклопедиясе һәм төбәкне өйрәнү институты» аерымланган структур бүлекчәсе;
 Г.Ибраһимов ис. ТӨСИ – «Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе» дәүләт фәнни бюджет учреждениесенең «Татарстан Республикасы Фәннәр академиясенең Г.Ибраһимов ис. тел, әдәбият һәм сәнгать институты» аерымланган структур бүлекчәсе;
 К(ИБ)ФУ – «Казан (Идел буе) федераль университеты» югары белем бирү федераль дәүләт автоном мәгариф учреждениесе;
 КазДМИ – «Казан дәүләт мәдәният һәм сәнгать университеты» югары һөнәри белем бирү федераль дәүләт мәгариф учреждениесе;
 КДАТУ – «Казан дәүләт архитектура-төзелеш университеты» югары һөнәри белем бирү федераль дәүләт мәгариф учреждениесе;
 ТР ЯЭМ – Татарстан Республикасы Яшьләр эшләре министрлыгы;
 ТР ММ – Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы;
 ТР МһФМ – Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы;
 ТР ЖҮО – Татарстан Республикасы җирле үзидарә органнары;
 ЮБМО – югары белем бирү мәгариф оешмалары;
 «Татмедиа» РА – Республика «Татмедиа» матбугат һәм массакүләм коммуникацияләр агентлыгы;
 СМИ – массакүләм мәгълүмат чаралары;
 ТР ЯБ – «Татарстан Республикасы Язучылар берлеге» ижтимагый оешмасы (Ижади берлек);
 Татар мәдәни ресур үзәге – «Татарстан Республикасы мәдәният өлкәсендә инновацияләр кертү һәм традицияләргә саклау ресурс үзәге» дәүләт бюджет учреждениесе;
 ТММО – татар милли-мәдәни оешмалары;
 «ТНВ» ТРК – «Татарстан – Яңа гасыр» телерадиокомпаниясе;
 УБМУ – урта һөнәри белем учреждениеләре;
 ТФММА – Татарларның федераль милли-мәдәни автономиясе;
 МҮДН – Россия мөселманнарының үзәк Диния нәзарәте;
 Гаилә һәм демография үзәге – Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе» дәүләт фәнни бюджет учреждениесенең «Татарстан Республикасы Фәннәр академиясенең Гаилә һәм демография үзәге» аерымланган структур бүлекчәсе.

«Татар халкының милли үзенчәлеген саклау (2020 – 2023 еллар)» Татарстан Республикасы дәүләт программасына 2 нче кушымта

«Татар халкының милли үзенчәлеген саклау (2020 – 2023 еллар)» Татарстан Республикасы дәүләт программасы чараларының максатчан финанслауны таләп итми торган бурычлары, максатчан индикаторлары һәм нәтижелелек күрсәткечләре

Чара исеме	Башкаручылар	Төп чараларны үтәү вакыт	Ахыргы нәтижеләрне бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлеге	Индикаторларның әһәмияте				
				2019 (нигез) ел	2020 ел	2021 ел	2022 ел	2023 ел
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1 нче бурыч исеме: Татарларның тарихи-мәдәни мирасын өйрәнү, саклау һәм популярлаштыру								
1.1. Татар халкының гөрәф-гадәтләре белән интерактив чаралар һәм мастер-класслар аша танышу («Каз өмәсе», «Аулак өй», «Кичке уен» һ. б.)	ТР ММ ¹ , ТР МБСА (киләшү буенча), Татар мәдәни ресурс үзәге (киләшү буенча), БТК (киләшү буенча), ТР ЖҮО	2021 – 2023 еллар	Интерактив чараларда катнашучылар саны, кеше	-	-	10 000	10 500	11 000
1.2. Кече бизнесны җәлеп итеп, татар торак пунктларында туристик маршрутлар булдыру	ТР ММ, БТК (киләшү буенча), ТР Туристлык буенча дәүләт комитеты, ТР ЖҮО (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Татарстан Республикасының туристлык маршрутлары эшләнгән муниципаль берәмлекләр саны, берәмлек	-	1	1	1	1
2 нче бурыч исеме: Татар халкының туган телен, мәдәниятен һәм гөрәф-гадәтләрен саклап калу һәм үстерү								
2.1. «Изге Болгар жыены» тантаналы чарасын үткөрү	ТР ММ, БТК (киләшү буенча), МҮДН (киләшү буенча), ДУМ РТ (киләшү буенча), ТР МБСА (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	«Изге Болгар жыены» тантаналы чарасында катнашучылар саны, кеше	900	950	960	980	1 000
2.2. «Ана теле» татар теленә дистанцион укыту проектын тормышка ашыру	ТР МһФМ, БТК (киләшү буенча), ЮБМО (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Укучылар саны, кеше	-	10 000	10 000	10 000	10 000
2.3. «Уйнагыз, гармуннар!» («Играй, гармонь!») төбәкара фестивален оештыру һәм үткөрү	ТР ММ, Татар мәдәни ресурс үзәге (киләшү буенча), БТК (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	«Уйнагыз, гармуннар!» («Играй, гармонь!») төбәкара фестивалендә катнашучылар саны, кеше	-	700	710	720	730
			«Уй-нагыз, гармуннар!» («Играй, гармонь!») төбәкара фестивалендә тамашачылары саны, кеше	-	2 000	2 100	2 200	2 300

¹ Файдаланылган кыскартулар исемлеге – 3 биттә.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2.4. Дәүләт аккредитациясенә ия булган башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашырганда файдаланырга рөхсәт ителгән дәреслекләрнен федераль исемлегенә тутан татар теленә тәржемә ителгән уку басмаларын әзерләү һәм кертү	ТР МһФМ, «Татмедиа» РА (киләшү буенча), ТКН (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Тәржемә ителгән укыту-методик комплекслар саны, берәмлек	0	38	30	11	-
			Федераль исемлеккә кертелгән укыту-методик комплекслар саны, берәмлек	-	-	38	30	11
2.5. Татарстан Республикасы спортчыларының Татарстан Республикасы территориясендә үткәрелә торган «Көрәш» милли спорт көрәше буенча рәсми бөтенроссия һәм халыкара ярышларда катнашуы	ТР СМ, Россия көрәш федерациясе (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	«Көрәш» милли спорт көрәше буенча рәсми бөтенроссия һәм халыкара ярышларда катнашуы саны, кеше	-	38	40	42	44
			«Көрәш» милли спорт көрәше буенча рәсми бөтенроссия һәм халыкара ярышлар чаралары саны, берәмлек	-	1	1	1	1
3 нче бурыч исеме: Интеллектуаль, ижади һәм тикшеренү потенциалын ныгыту								
3.1. Татарстанда чыгарылган фильмнар белән интернет-кинотеатр эшләү һәм аның эшләвен тәмин итү	ТР ММ, БТК (киләшү буенча), ТММО (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Фильмнар саны, берәмлек	24	26	28	28	28
3.2. Россия Федерациясе төбәкләреннән татар дин эһелләренә квалификациясен күтәрү курсларын оештыру	ТР ММ, ТР Президентының эчке сәясәт мәсьәләләре департаменты (киләшү буенча), РИИ (киләшү буенча), БТК (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Идел бие федераль округында татарлар күпләп яши торган төбәкләрнең гомуми санында слетта катнашучы төбәкләр өлеше, процент	50	52	54	56	56
			Оештырылган квалификация күтәрү курсларының саны, берәмлек	6	6	6	6	6
			Квалификация күтәрү курсларында катнашучылар саны, кеше	45	45	50	60	70
3.3. К(ИБ)ФУ каршындагы Г.Тукай исемендәге Милли мәдәният һәм мөгариф югары мәктәбе эшчәнлегенә ярдәм күрсәтү	ТР МһФМ, К(ИБ)ФУ (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Студентлар саны, кеше	123	250	375	500	500
3.4. Россия Федерациясе төбәкләреннән һәм якын һәм ерак чит илләрдән татар яшьләрен Татарстан Республикасының югары белем бирү оешмаларында педагогик белгечлекләр буенча укыту өчен жәлеп итү	ТР МһФМ, БТК (киләшү буенча), ТФММА (киләшү буенча)	2020 – 2022 еллар	Россия Федерациясе төбәкләреннән һәм якын һәм ерак чит илләрдән белем бирү оешмаларында укыту өчен жәлеп ителгән татар яшьләре саны, кеше	12	12	12	12	-
4 нче бурыч исеме: Татар мөгълүмат һәм коммуникация инфраструктурасын формалаштыру һәм үстерү								

1	2	3	4	5	6	7	8	9
4.1. «Татарлар» бөтенроссия татар газетасын бастыру һәм тарату	«Татмедиа» РА, БТК (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	«Татарлар» газетасы басмалары саны, берәмлек	24	24	24	24	24
			«Татарлар» газетасы тиражы, данә	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
4.2. Балалар мультимедиа китапханәсе белән бергә эшләү һәм аны тулыландыру	ТР МһФМ, ТР МҮИ (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Ел саен урнаштырылган мультимедиа интерактив иллюстрацияләнгән анимацияле балалар әсәрләре саны, берәмлек	10	10	10	10	10
			Балалар мультимедиа китапханәсенә керү саны, берәмлек	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
4.3. Бөтендөнья татар конгрессы Башкарма комитеты сайты тatar-congress.org мәгълүмат белән тәэмин итү	ТР ММ, БТК (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Айлык караулар саны, берәмлек	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
4.4. Татар телендә медиапроектларга ярдәм итү	«Татмедиа» РА, БТЯФ (киләшү буенча)	2020 – 2023 еллар	Дөньяда татарларның гомуми санында медиапроектларның потенциал аудиториясе өлеше, процент	-	30	32	35	40

Файдаланылган кыскартулар исемлеге:

ТР Президентының эчке сәясәт мәсьәләләре департаменты – Татарстан Республикасы Президентының эчке сәясәт мәсьәләләре департаменты;
 ТР МБСА – «Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре советы» ассоциациясе;
 БТЯФ – Бөтендөнья татар яшьләре форумы;
 ТР Туристлык буенча дәүләт комитеты – Татарстан Республикасы Туристлык буенча дәүләт комитеты;
 ТР МДН – Үзекләштерелгән дини оешма – Татарстан Республикасы мөселманнарының Диния нәзарәте;
 БТК – «Бөтендөнья татар конгрессы» төбәкара иҗтимагый оешмасы;
 ТР МҮИ – «Татарстан Республикасы Мәгарифне үстерү институты» өстәмә һөнәри белем бирү дәүләт автоном мәгариф учреждениесе;
 К(ИБ)ФУ – «Казан (Идел буе) федераль университеты» югары белем бирү федераль дәүләт автоном мәгариф учреждениесе;
 ТР ММ – Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы;
 ТР МһФМ – Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы;
 ТР СМ – Татарстан Республикасы Спорт министрлыгы;
 ТР ЖҮО – Татарстан Республикасы жирле үзидарә органнары;
 ЮБМО – югары белем бирү мәгариф оешмалары;
 «Татмедиа» РА – Республика «Татмедиа» матбугат һәм массакүләм коммуникацияләр агентлыгы;
 РИИ – «Россия ислам институты» югары белем бирү хосусый учреждениесе;
 Татар мәдәни ресур үзәге – «Татарстан Республикасы мәдәният өлкәсендә инновацияләр кергү һәм традицияләрне саклау ресурс үзәге» дәүләт бюджет учреждениесе;
 ТКН – «Татарстан китап нәшрияты» Татарстан Республикасы дәүләт унитар предприятие»;
 ТММО – татар милли-мәдәни оешмалары;
 Россия көрәш федерациясе – «Россия көрәш федерациясе» бөтенроссия иҗтимагый оешмасы;
 ТФММА – Татарларның федераль милли-мәдәни автономиясе;
 МҮДН – Россия мөселманнарының үзек Диния нәзарәте.